

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Андрушко В.О.

студентка,

Національний педагогічний університет

імені М.П. Драгоманова

ФОРМИ НАВЧАННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАФІКИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Розвиток інформаційного суспільства, що характеризується своєю динамічністю і стрімким поширенням засобів сучасних комп'ютерних технологій у всіх сферах діяльності людини, потребує нових підходів до підготовки сучасного вчителя. В умовах застосування комп'ютерних технологій виникла потреба удосконалення системи підготовки фахівців, які спроможні ефективно розв'язати завдання образотворчого мистецтва, орієнтуються в актуальних напрямках розвитку освіти, збагачують свій досвід інноваційними методиками, що з'являються у теорії та практиці навчання. Комп'ютерна графіка з'явилася достатньо давно – вже у 1960-х роках існували повноцінні програми роботи з графікою. Сьогодні прийнято користуватися термінами «комп'ютерна графіка» і «комп'ютерна анімація». Поняття «комп'ютерна графіка» об'єднує всі види робіт зі статичними зображеннями, «комп'ютерна анімація» має справи з зображеннями, які динамічно змінюються.

Аналіз публікацій показує, що фундаментальні, методологічні, педагогічні аспекти проблеми та психологічні основи методики навчання фахівців комп'ютерної графіки не були належно розроблені. Дослідження використання інформаційних технологій у навчально-виховному процесі вищих навчальних закладів ведеться різноаспектно, на різних рівнях загальності. О.М. Пехота [1], А.З. КікTENKO, О.М. Любарська та ін. досліджували проблеми взаємодії людини з комп'ютером. Як результат, незважаючи на значну кількість праць, присвячених професійній підготовці вчителя образотворчого мистецтва, засобами комп'ютерних технологій ряд питань залишаються невирішеними.

Стаття присвячена визначенню основних підходів щодо підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до застосування комп'ютерної графіки у професійній діяльності.

Навчання з графічними комп'ютерними програмами та мультимедійними технологіями дає можливість поєднання традиційних засобів навчання з інноваційними дидактичними функціями комп'ютера та з можливостями реалізації у мистецьких практиках, а також сприяє більш ефективному засвоєнню знань з рисунка і живопису та їх реалізації у художньо-творчій діяльності.

Система підготовки майбутніх педагогів потребує перегляду, тому що у навчальних планах майже всіх провідних закладах мистецького спрямування передбачено недостатню кількість годин для оволодіння необхідними

уміннями і навичками, а у деяких закладах на I курсі навіть відсутні дисципліни, пов'язані з вивченням графічних редакторів. В інших випадках виділеного часу вистачає тільки на ознайомлення із загальними принципами використання інформаційно-графічних комп'ютерних технологій. У цілому для навчального процесу різноманітних закладів дизайнерського напрямку характерно випровадження традиційних способів навчання інформаційних технологій у зв'язку з новими ефективними навчально-виробничими можливостями.

Планування навчального курсу «Комп'ютерна графіка» ми починаємо з визначення програми дій, які спрямовані насамперед на підготовку майбутніх учителів образотворчого мистецтва до застосування комп'ютерної графіки в професійній діяльності та на підвищення ефективності процесу навчання. Програма проектується у такій послідовності: 1) визначення конкретних навчальних тем та мети навчання; 2) характеристика особливостей певної групи студентів; 3) визначення бажаних результатів (предметних компетентностей); 4) розроблення та опис змісту конкретних навчальних тем, які відповідають меті навчання; 5) попереднє тестування студентів для визначення їхньої загальної підготовленості до навчання та рівня знань з конкретної навчальної теми; 6) обґрунтування та вибір методів і засобів навчання з конкретної теми; 7) оцінювання знань студентів і внесення відповідно до їхніх результатів коректив у навчальний процес.

Як зазначає О. Рудницька, «однією з важливих ознак форм роботи є їхня зумовленість педагогічними цілями, досягнення яких спрямовує вибір відповідних видів діяльності, тобто таких, які необхідні для реалізації того чи іншого компонента засвоєння знань: сприймання, осмислення, закріплення, використання, видачі та передачі інформації» [4, с. 137]. Скориставшись класифікацією, яку запропонувала дослідниця, ми плануємо такі форми роботи:

1. Лекції з основ комп'ютерної графіки, які переважно є вступними, оскільки засвоєння інструментальних засобів того чи іншого графічного редактора вимагає саме практичних і лабораторних занять, проте порівняльний аналіз видів комп'ютерної графіки можна проводити у лекційно-дискусійній формі, якщо навчання спрямовано на засвоєння теорії, а не практики комп'ютерної графіки.

2. Інтерактивна лекція з теорії комп'ютерної графіки – основна форма вступної частини курсу, яка відрізняється від звичайної двостороннім потоком інформації (від викладача й від студентів), передбачає проблемні запитання з боку викладача, евристичний тип навчання, допускає переривання розповіді вчителя й обговорення теми, яка зацікавила, або виступи студентів за темою лекції.

3. Лабораторні заняття для засвоєння інструментарію графічного редактора, вивчення технологічних особливостей комп'ютерної графіки, створення власних зображень.

4. Комп'ютерні перегляди дають матеріал для дискусій, доповідей і творчих робіт, підвищують мотивацію студентів, активізують їхню творчість.

Викладання лекційного курсу дає змогу послідовно розкрити перехід від теоретичних положень до їх конкретної методичної реалізації. У той самий час лекція є спеціально організованою спільною діяльністю викладача і студентів, у процесі якої студенти здобувають знання. До лекції студентам пропонуємо завдання проблемного характеру, оформляємо так званий

опорний аркуш, на якому подається перелік основних понять і визначень. На лекції під керівництвом викладача підготовлена інформація обговорюється, доповнюється й узагальнюється. Базова фахова підготовка майбутніх фахівців відбувається на лабораторних і практичних заняттях. Лабораторні заняття невіддільно пов'язані з іншими організаційними формами навчання і взаємодоповнюють їх, утворюючи систему підготовки з предмета. У цій єдності теоретичні знання, які отримують студенти на лекції, засвоюються краще, а лабораторні заняття стають більш зрозумілими [2; 3]. Основна функція лабораторних занять як організаційної форми вивчення курсу «Комп'ютерна графіка» полягає у наданні теоретичному матеріалу художньо-творчого характеру.

Ми впроваджуємо комбіновану форму проведення лабораторних занять, яка передбачає такі етапи:

1. Мотиваційний: позитивна установка на роботу; орієнтування студентів щодо місця заняття, яке проводиться, у цілісному навчальному курсі, розділі, темі; опора на особистий досвід студентів з проблеми заняття.

2. Організаційний: визначення разом із студентами особистісно значущих завдань тієї діяльності, яку передбачено здійснити протягом заняття; (актуалізація, проблематизація, формування пізнавального інтересу тощо).

3. Проектувальний: планування діяльності, яка здійснюватиметься на занятті, через попередню роботу (складання й обговорення плану роботи, яку передбачено виконати).

4. Діяльнісний: вибір студентами способів фіксації пояснення нового матеріалу (конспекти, схема, таблиця, опора, план, тези, висновки тощо);

5. Контрольно-оцінювальний: форми взаємоконтролю в парі чи групі, самоконтроль; участь студентів у аналізі композицій (взаємо- та самоаналіз); використання механізмів позитивного ставлення до успіху студента та виставлення рейтингових оцінок не тільки за остаточний результат, а й під час навчання. Творчі (індивідуальні) завдання на лабораторних заняттях з «Комп'ютерної графіки» розподіляємо між усіма студентами. При цьому ми контролюємо, щоб завдання дослідження було доступним, не мало детальної інструкції щодо його виконання. За таких умов перед студентами виникає низка окремих завдань: зрозуміти зміст творчої роботи й самостійно сформулювати її мету, підібрати інструменти комп'ютерної графіки для виконання, обґрунтувати їх доцільність тощо. Після цього студент аналізує власну творчу роботу, а викладач у цей період надає студентові потрібну доцільну методичну допомогу. На такому занятті організовуються також презентація і захист художніх робіт, які супроводжуються короткими звітами студентів за результатами створених композицій із теоретичним поясненням і їх обґрунтуванням для всіх студентів групи. Проведення занять у такий спосіб дозволяє студентам опанувати не лише способи художньо-творчої діяльності, а ще й навчитися переконливо і доступно пояснювати отримані результати. Студент усвідомлює свою відповідальність у засвоєнні нових знань усіма студентами групи.

Таким чином, запропонована форма навчання комп'ютерної графіки спрямована на творче розв'язання студентами завдань художнього і науково-дослідного характеру, а для цього їм потрібно на належному рівні володіти інструментарієм комп'ютерної графіки, мати ґрунтовні знання з предметів художньо-графічного циклу, а також уміння працювати в групі.

Список використаних джерел:

1. Пехота О.М. Навч.-метод. посіб / Освітні технології. – К.:А.С.К. 2001. – 256 с.
2. Яворик Ю.В. Навч.-метод. посіб / Застосування графічних комп'ютерних технологій у підготовці майбутніх фахівців дизайну. – 2014. – 168 с.
3. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: навч. посіб. / Я.Я. Болюбаш. – К., 1997. – С. 11–42.
4. Бондар А.Д. Лабораторні і практичні роботи у вищій школі / А.Д. Бондар, Л.А. Ранська. – К.: Вища шк., 1977. – 78 с.
5. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. посіб. / О.П. Рудницька. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.

Андрющенко А.А.

студентка,

Національний педагогічний університет

імені М.П. Драгоманова

РОЗВИТОК КОЛОРИСТИЧНОГО БАЧЕННЯ У РОБОТІ НАД ЖИВОПИСОМ ПОРТРЕТА

Головним завданням сучасної художньої педагогічної освіти є необхідність підготовки спеціалістів, які б були не тільки професійними художниками, високодуховними творчими особистостями, але й методично грамотними викладачами.

Саме у процесі оволодіння портретним жанром бачення художника розвивається найбільш ефективно, оскільки його око виховується сприйманням найтонших відтінків кольору тіла людини, який відрізняється від кольору всіх інших предметів видимого світу. Портрет писати слід набагато точніше, ніж, скажімо, натюрморт або пейзаж. Тут художнику особливо важливо вміти помічати і передавати зближені кольори і їх найтонші переходи. Потрібна внутрішня дисципліна, дотримуватися якої нелегко. У портретиста почуття колориту має бути особливо розвинене, оскільки колорит як основний засіб художньої виразності грає найважливішу роль у створенні портретного образу.

Колористичне бачення тісно пов'язане з поняттям колориту, з сприйняттям кольору і умінням його відчутти, але розвивається разом з образотворчим уявленням і образним мисленням. Слід зазначити, що колорит і колоризм у живописі не можна розуміти як синоніми, хоча вони дуже близькі у станковому живопису. Колоризм виникає на певному етапі розвитку живопису, він виникає разом з живописністю [3].

Великий внесок у розробку проблем зорового художнього сприймання кольору внесли видатні вчені та художники: Р. Арнхейм, Н. Н. Волков, Л. С. Виготський, Г. Гельмгольц, І. В. Гете, В. П. Зінченко, Б. В. Йогансон та інші.

Аналіз наукових досліджень показав, що робилися неодноразові спроби знайти оптимальні методичні умови, які сприяють розвитку колористичного бачення у студентів у процесі навчання живопису пейзажу, натюрморту, портрета та фігури людини. У дослідженнях обґрунтовано живописне розуміння і бачення кольору, виділено систему методів формування сприймання кольору у студентів на заняттях з живопису на початковому етапі навчання, визначено методи, що сприяють формуванню колористичного сприймання, також